

Tanssin universaalilla kielellä ylitetään rajoja

Tekevätkö suomalaiset ja venäläiset tanssiyhteistyötä? Tätä kysymystä pohdin puolitoista vuotta sitten palattuani kolmen kuukauden mittaiselta työharjoittelupätkältä Pietarista. En ollut ennen tietoinen Suomen ja Venäjän välisestä tanssin yhteistyöohjelmasta, vaikka olinkin ehtinyt tutustua joihinkin kulttuurialan yhteistyöhankkeisiin venäjän kielen ja kirjallisuuden opintojen puitteissa. Onnekseni suoritin maisterivaiheen työharjoittelua juuri joulukuises- sa Pietarissa, sillä silloin kaupungissa järjestettiin vuosittainen suomalaisen nykytanssin festivaali, Skoro Finnish Dance Festival. Tapahtuma oli minulle ensimmäinen maistiaisen suomalaisvenäläisen tanssiyhteistyön siihenastisista hedelmistä. Päädyin vaihtamaan sanasen festivaalin osallistujien kanssa, joista yksi oli yhteistyöhankkeen koordinaattori, Anita Parri. Kävi ilmi, että ohjelmaa koordinoitiin Suomesta Tanssin tiedotuskeskukselta käsin, ja pietarilainen festivaali oli vain yksi esimerkki maiden välisistä projekteista.

Millaista suomalaisvenäläinen tanssiyhteistyö sitten on? Pääsin paneutumaan aiheeseen kattavasti viime syksynä saatuani harjoittelupaikan Tanssin tiedotuskeskukselta Tanssin Venäjä-ohjelman arviointityön tekijänä. Selvisi, että ennen ohjelman käynnistymistä tanssiyhteistyö Suomen ja Venäjän välillä oli ollut lähinnä yksittäisten toimijoiden varassa. Maaperä laaja-alaisemman yhteistyön käynnistämiseksi vuonna 2014 oli otollinen, sillä samana vuonna tehdyn kartoituksen perusteella tanssiyhteistyöstä kiinnostuneita suomalaisia ja venäläisiä tanssialan ammattilaisia löytyi useita. Vajaa nelivuotisen ohjelman puitteissa on järjestetty esitysvierailuja Venäjälle, luentoja suomalaisesta ja venäläisestä nykytanssista, työpajoja sekä laboratorio- ja residenssivierailuja. Tämän lisäksi on järjestetty tanssientän ammattilaisten opinto- ja verkostoitumismatkoja sekä luotu puitteita erilaisille poikkitaiteellisille yhteistyöprojekteille. Silta Suomen ja Venäjän väliselle tanssiyhteistyölle on syntynyt.

Mikä sitten tekee tanssiyhteistyöstä Suomen ja Venäjän välillä merkittävän? Arviointityötä varten haastateltavana ollut suomalaiskoreografi pitää yhteistyötä Venäjän kanssa luontevana ja taiteellisesti antoisana. Venäjä on naapurimaa ja venäläisten taiteilijoiden kohtaaminen on ollut inspiroivaa. Usein heillä on erilaisia tapoja tehdä tanssia ja venäläiset nykytanssijat ammentavat työhönsä rohkeasti vaikutteita esimerkiksi teatterista. Nuorten tekijöiden innokkuus ja heittäytymiskyky keräävätkin koreografilta kiitosta. Hän kokee, että venäläiseen kulttuuriin sukeltamisella ja taiteellisten prosessien läpikäymisellä toisessa maassa on kauaskantoiset vaikutukset. Parhaassa tapauksessa ne rikastuttavat omaa tapaa ajatella, tehdä taiteellista työtä sekä tietenkin kasvattavat tärkeitä yhteistyöverkostoja.

Sivusimme kysymystä myös moskovalaisen nykytanssin kuraattorin kanssa, joka on vaikuttanut Tanssin Venäjä-ohjelman tähänastisista saavutuksista. Hänen mukaansa toimiva dialogi suomalaisten kanssa on syntynyt ja hän uskoo tanssiyhteistyön potentiaaliin kehittyä

myös jatkossakin. Hän on tehnyt ohjelman puitteissa yhteistyötä muun muassa Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun kanssa ja kokee, että yhteistyöstä suomalaisten kanssa voisi tulla vieläkin tiiviimpää. Esimerkiksi residenssityöskentelyä tukemalla voi mahdollistaa sen, että taiteilija pääsee tutustumaan syvemmin paikallisiin toimijoihin ja ymmärtää paremmin toisen maan kulttuuria. Tämä loisi vankempaa pohjaa pitkäjänteiselle yhteistyölle muodostaen kestävämpiä suhteita tekijöiden välillä.

Yhteistyössä on myös haasteita. Jekaterinburgissa kolme viikkoa dokumenttiprojektin tiimoilta viettänyt suomalaisohjaaja ja tanssija muistelee matkaansa Venäjälle ristiriitaisin tuntein. Hän myöntää, ettei olisi todennäköisesti tullut matkustaneeksi itänaapuriin tekemään taiteellista projektia ilman ohjelman tarjoamia puitteita. Kielimuuriin liittyvät asiat hidastavat prosesseja ja haasteita tuli vastaan esimerkiksi käytännön järjestelyissä. Asiantunteva koordinaattori kuitenkin lievensi laskua tuntemattomaan naapurimaahan. Kolmen viikon työskentelyn myötä materiaalia dokumenttielokuvaan tuli jopa suunniteltua enemmän. Venäläinen nykytanssi oli hänelle entuudestaan tuntematonta ja lähtöön häntä inspiroi ennen kaikkea tieto siitä, että Jekaterinburg on eräänlainen nykytanssin keskus Venäjällä. Kaupungissa toimii useita nykytanssiryhmiä ja siellä järjestetään vuosittain nykytanssiin keskittyvä festivaali. Matkan myötä venäläinen nykytanssi ei näyttäydä enää hahmottomana vaan se sai kasvot paikallisten taiteilijoiden kanssa käydyin keskusteluihin. Kuitenkin suuri kaupunki jätti jälkeensä tunteen, ettei tässä ollut vielä kaikki.

Millaista suomalaisvenäläinen tanssiyhteistyö on jatkossa? Näyttäisi siltä, että se on ainakin ottamassa varmoja askeleita kohti pysyvyyttä. Yhteistyöohjelmat kulttuurialalla, kuten Tanssin Venäjä-ohjelma, ovat usein riippuvaisia ulkopuolisista määrärahoista. Yhdeksi ohjelman ansioista voi kuitenkin lukea sen, että se on muutaman toimintavuotensa aikana mahdollistanut useita suoraan toimijoiden välille syntyneitä yhteistyöprojekteja. Ne jatkavat omaa tietänsä tulevaisuudessa ohjelmasta riippumatta. Ehkä tulevaisuudessa saadaan tuotua myös lisää venäläistä nykytanssia suomalaisten katsojien ulottuville.



Maria Tissari

Kirjoittaja on venäjän kielen ja kirjallisuuden maisterivaiheen opiskelija Helsingin yliopistosta. Hän suunnittelee parhaillaan gradun kirjoittamista suomalaisvenäläisestä kulttuuriyhteistyöstä.



Skoro Finnish Dance Festival. Kollaasi: Alina Nagimova.



Virpi Juntin työpaja Kostromassa. Kuva: Kristina Nazarjan.